

HÄMEEN SANOMAT.

Tilauksinnot ovat:

	Zakamisp. kaupungissa	Postikont- tooreissa	Ustamiesten luona
oto vuodelta	3: — p.	4: 29 p.	3: 90 p.
3/4 vuodelta	2: 50 p.	3: 52 p.	3: 17 p.
1/2 vuodelta	1: 75 p.	2: 48 p.	2: 20 p.
1/4 vuodelta	1: — p.	1: 43 p.	1: 20 p.

Ustamiskokoukset 10 penniä.

Hämeenlinnan kaupungista.

Toimittaja D. A. F. Lönnbohm.

Lehti ilmestyy:

joka tiistai ja perjantai aamupäivällä. Kur-
sutuksia ja ilmoituksia otetaan vastaan Hämeen Sa-
nomain kirjapainossa ja kauppa. Lampen'in puodissa
Hinta 10 penniä pieneltä riviltä takaisin ja 15
p. etustuvalla. Kuotfalaiset suomenmetaan ilman eri
maksua.
Suom. Kirjoitukset ja uutiset toimitukselle.

Ensi sunnuntaina saarnaavat:
Suomalaisen puolipäiväsaarnan kello 1/2 10
e. pp. Pastori Candolin.
Suomalainen lähetyksenkoulu kello 5 j. p. p.
Pastori Dötterman.
Lauvantaina kello 5 j. p. p. pitää pastori
Dötterman ruotsalaisen lähetyksenkoulu,
ja kollekti kootaan lähetystoimen hyväksi.
Ruotsalaisen hengellisen efitelmän pitää las-
tentarhan huoneudessa tänä iltana kello 6
j. pp. A. Karlberg.

Ilmoituksia.

W. C. Wilhelmson.

Ruhtehdas, Raugas ja Korutawarin
kauppa, hyviä tawaroita halvimpin hin-
toihin. Wilpas toiminta.

Helsingin Kalkkiuunin

Kalkkia paljottain ja vähittäin
tehtaan halvolla hinnoilla. Ik-
kunalasia paljottain ja vähittäin
halvimmasta.

E. G. Löfströmillä.

Tampereen

Teollisuuskoulu.

Lukuvuosi Tampereen Teollisuuskou-
lussa alkaa Syyskuun 28 p:nä. Uusia
oppilaita sifäänkirjoitetaan mainittuna
p:nä k:lo 10 e. pp. koulun kansliassa
herra A. Wuorisen talossa Itäinen
puistokatu N:o 23.

Georg Schreck.

w. t. rehtori.

(Amul. 2 k. 17 r.)

Waltuusmiesten waali.

Waalien aika on meillä täksi syksyksi
fattuutkin, kun paitse waltiopäiwämie-
hen waalia, on kassifertaa waltuusmie-
hiäkin walittawa. Nyht ensin 28 päi-
wänä tätä kuuta walitaan 3 miestä
apteekari Uerman-wainajan, sekä eron-
neiden tohtorien Twaistjernan ja Genes-
in sijaan.

Entiset „waalitaistelut“ siis jälleen
edessä. Kun yhteiskunnassa löytyy usei-
ta erilaisia pyrintöjä ja erilaisia etuja,
hajoavat ihmiset eri ryhmiin ja tahto-
wat kukin walwoa omia etujaan taikka
luulewat oman reseptinsä yksin tuottawan
terweyttä yhteiskunnalle. Kun muis-
tamme viimeistä waltuusmiesten waa-
lia, oli se tawallista kiwaampi, kun
kieliasia nosti kiwauteen wiikingit,
ja kun raittiudenharrastajat ja kuntam-
me naiset nousivat wiinatulwaa was-
taan waatien kaikkien wälewäin kauppaa-
misen lakkautusta

Emme tohtineet toivoakaan muuta
kuin rajoituksia ja muistutimme etä wi-
nanwalmistajat ja kauppaajat owat yleis-
föä warten, eikä päinwastoin. Tä-
nä vuonna luullaksemme ei ole asiat
aiwan kiihkeällä kannalla wälä. Nyht
owat liikemiehet, joilla on tässä kau-
pungissa iso sananwalta asettaneet omat
ehdokkaansa. Jos ne owat sellaiset, etä
niihin yhtywät joko suomenmiehet tai
naiset raittiusseuran kanssa, niin he woi-
tawat.

Tämäkin waali kuuluu tärkeimpien
kansalaisoikeuksien joukkoon ja sifipä
emme epäile, etä waaliin otetaan in-

Tampereen Suomalaisen Tyttökoulun hyväksi

toimeen pannaan asianomaisella luwalla

Tampereen seurahuoneella

Urpajaiset,

Sunnuntaina 30 p. lokakuuta k. 7. j. p. p.

Urpajaiswoittoja ottawat kiitollisuudella vastaan seuraawat henkilöt:

Nouwa Sigrid Blom.	Neiti Alma Ahonius.	Neiti Anna Kenwall.
" Anna Zeman.	" Ella Asp.	" Fanny Selin.
" Ida Fernberg.	" Anni Boesl.	sekä puuwillatehtaalta:
" Mia Piljervoos	" Fiina Eliander.	Herra K. Karelius.
" Fiina Olán.	" Wendla Forsström.	" A. Wallenius.
" Ella Solin.	" Elin Hagelberg.	Bellawatehtaalta:
" Sofia Stålborg.	" Elna Selin.	Herra Otto Gustaffson.
" Gabriella Sumelius.	" Mandi Holmberg.	" E. B. Nyman.
" Maria Tirkkonen	" Nina Lindell.	Paperitehtaalla:
" Fiina Uittamo.	" Elin Lumen.	Herra A. Ahlgren.
	" Wendla Lundelin.	Kattohuopatehtaalla:
	" Ida Walmström.	Herra K. Söderman.

(Tam. San. 3 k. 1 k. w.)

nolla osaa jo senkin wuoksi, etä aika
ei ole niin kiireinen ja etä tässä waa-
liesa saadaan äänestää waltatirjalla.

Maanwiljelystä ja taloutta.

Mietteitä Torppariafiassa.

Kun Etelä: Hämeen maalaisseuran
wiime kokouksessa oli keskusteltawana
torppariafia, niin useimmat puhujat
puolustiwat wakawia pidempiaikaisia
kontrahtia, jotta minusta tuntui kaik-
kein tärkeimmältä. Muutamit katsoi-
wat taas koetuswuodet erittäin otolli-
siksi. Ehkä sen huomautus oli pai-
kallaan, et'ei torppareita kaikista pienis-
tä rikofista karkoitettaisi.

Kuitenkin on muistaminen, etä torp-
parin niin hywin kuin talollisen täy-
tys tarkasti ottaa kontrahtiin selwästi
kaikki wapaudet, ehdot ja waatimukset,
joita sitten tulee kahden puolen wal-
woa ja noudattaa. Jos esim. torpparilla
on wakawa tieto, etä hän saa asua
25 vuotta huoneessaan ja wiljellä pel-
totilkkuunaan, niin hän toimii paljoa
enemmän tässä turwallisessa asemas-
saan, hän kartuttaa talonsa ja täyttää
helposti ja kunnollisesti sowitz weronsa,
olkootpa sitten päiwätöitä tai muuta.
Sitte kuin torppari pääsee asustumaan
ja perehtymään ja ensimmäisten ahtai-
den aikojen ohitse, jaksaa hän hankkia
itselleen kelpo juhdat ja työkalut wie-
läpä tyndyttävät miehet sijaitseeseen eli
puolestaan työtä tekemään.

Mutta ajatellaanpas torpparia, jol-
la on juoksewat kontrahtit, tai ei mi-
tään kontrahtia. Usein on hän epä-
tiedossa, kuinka kauan hän saa nautita
etujaan. Kun hänen pitäisi raiwata
uutta maata tai rakentaa huoneita li-
sää, niin ajattelee hän, etä se woipi
kartuttaa weroja ja saattaa hänet wau-
rastuwan näköiseksi taikka hän ajattelee,
etä mitäpä tässä rupean uusiin pon-

nistuksiin, kun ei tiedä kenen hyväksi
nekin waiwani joutuwat.

Yleisistä on nyhkaikoina, etä torppa-
rit joutuwat pois tilaltaan, kun ei wälä
rupea korkeampaa weroa maksamaan.
Sitten joutuwat he wanhana kuntien
rasitukseksi, waikka parhaat woimansa
owat menettäneet oman kodin raiwaa-
miseen ja täyttäneet welwollisuutensa
tässä maassa niin hywin kuin kuka
kansalainen tahansa.

Torpparin turwattomuus werojen li-
säyksen ja karkoituksen suhteen on niin
iso ja ankara asia, etä sitä ei woi kyl-
liffi walittaa. Kyllä itse kukin woi
arwata mitenkä se lannistaa torpparin
toimeliaisuutta ja yrittäwäisyyttä, kun
ei tiedä, missä on tulewana wuonna
ja kun näkee weljensä tai naapurinsa
joutuwan pois torpastaan mieron tielle.
Emme woi ymmärtää, kuinka woipi
löyntyäkään sellaisia ihmisiä, jotka teke-
wät tai tyytywät juoksewaan kontraht-
tiin. Sen kehous ja epäduullisuus
pitäisi olla torpparille niin päiwän sel-
wä, etä hän ei warmaankaan siihen
ryhdy muuten kuin suuresta pakosta.
Hän on tottunut työtä tekemään, me-
nee naimisiin ja arwelee, ei wierewä
fiwt sammaloidu. Oman kodin nimi
houkuttelee häntä koettamaan; eihän tuo
olo pahennekaan, arwelee hän ja niin
koettaa, raskaalla mielellä kuten mai-
nitimme. Juoksewasta kontrahdista ei
pitäisi olla hyötyä itse talollekään, sillä
torppari, joka milloin tahansa woipi
pois joutua, ei kartuta wiljelyksiä, eikä
fiten korota wuokraamansa maan ar-
woa. Myöskin ifantain muutofista
kärsii torppari, sillä niin pian kuin
talo myödään toiselle, on tällä toisella
ensin työnä ruweta rasittamaan torppa-
reitaan. Koska Hämeessäkin alinomaa
ajetaan torppareita pois torpastaan,
on meillä tässä yhteiskunnallinen epä-
kohta, joka olisi korjattawa, ennenkuin

se pääsee niin pitkälle kuin Englannissa.
Samassa E. H. maalaisseuran ko-
kouksessa oli puhe pienistäkin torpista
ja joku arweli, etä ne owat enemmän
haitaksi kuin hyödyksi. Siihen wäitet-
tiin, etä ellei pieniä ole, ei isojakaan
tule. Jos pienet asetetaan enemmän
ajatufsella ei wälä ne niin haitaksi tule-
kaan. Silloin ne tulee haitaksi kun
esim. ifantä antaa jonkun muonamie-
hen rakentaa itselleen huoneen entisen
torpparin wuokraamalle maalle tai tor-
pan läheisyyteen luwaten siihen tehdä
peltoakin ja toisen niityn wiereen niit-
tyä, sillä ei se muka niin paljon tar-
witse. Näin syntyy „yhden päiwän“
torppia ja silloin on isompi torppa pantu
ahtaalle ja sen elinwoimat supisteltu,
josta seuraa hänelle waiwaisuus.

Jumalan kiitos, löytyi Suomessa
ja Hämeessäkin wälä wiljelemättömiä
maita jos kuinka, jos waan olisimat
saatawaisia. Maat ja korwet owat eril-
lään toisaalla ja miehet ja heidän kä-
tensä owat erillään toisaalla. Pantas-
toon nämät yhteen, päästettäkään työ-
haluiset korpiin ja metsiin ja annetta-
toon heille kehutusta alussa talollisten
ja waltion tai kuntain puolesta, ja me
tulemme näkemään kuinka wiljelys edis-
tyy.

Myönnettäkään muutamia wapaa-
wuosia nille, jotka lähtewät työhön
takalomaille ja sinne syntyy pian pie-
niä ja muutamien wuoden perästä iso-
ja torppia, joista olisi talollisille enem-
män hyötyä kuin niiden nyhkyisestä kes-
kulaisesta metsästä. Siellä korwessa
afuessaan ei heidän karjasta olisi ra-
situsta eikä eripuraisuuden syhtä. Hy-
wiä esimerkkiä tähän suuntaan löytyi
jo, waikka tuskin kaikkialla. Mainitsen
waan Suuwalan kartanon Janakkalas-
ta ja Salmion sekä Leppäniemen kar-
tanojen omistajat Lopelta.

Juuri torpparein kautta tulee useat
huonommatkin maat wiljelykseen wal-
loitetuksi ja halla ja epäterweellinen
ilma pois karkoitetuksi korwistamme ja
talojen läheisiltä ympäristöiltä; o-
watpa he samalla korwessa asustaes-
saan petojenkin parhaita wihollisia.
Kunnia siis torpparille ja kunnia sille,
joka torppariafiassa edistää. A—n.

Suomen työn Suosimi- sesta.

Tuonoiset ahtaat raha-ajat ja epä-
suotuisat tulliolot tuottiwat etenkin Poh-
jois ja itä-Suomesa suuria haittoja
ja esteitä kaupalle, teollisuudelle ja wa-
rallisuussuhteille, ja seisahuipa moni
teollinen laitos Etelä-Suomesakin. Tä-
mä saattoi muutamia henkilöitä ajatte-

Bulgarian satamat, sentähden että „Bulgari“ niminen Bulgarian sanomalehti on loufannut Rutzshukissa olevaa Saksan konsulia. Bulgarian lähettiläs Konsantinopolissa on ilmoittanut, että lehti on lafkautettu ja syylliset rankaistu, mutta ei tiedetä vielä tyytykö Saksia tähän.

Karavelloff'in venäläisystävällistä puoluetta ja sanomalehtä (Tirnowskaja Konstituta) vastaan on Bulgarian väkijoukko kovasti meteldinnyt ja särkenyt k:lta ikkunat sekä melastanut mainitun lehden kirjapainossa hauffuen heitä muka isänmaan petäijiksi. Lopuksi kävivät ruhtinas Ferdinandin asunnon edustalla suofiotaan ilmoittamassa. Tästä näkyy, että Bulgaria on vielä hyvin lewoton.

J. M. Saksia on wirallisesti ilmoittanut saaneensa hywytystä.

— Suuri kansanjubla, jonka wertaista tustin Suomessa on wietetty, oli hiljan Tartossa Wänämöisen seuran puutarhasa. Piletien kautta tuli yksinään 2,714 mrf. ja henkilöku lappineen päwineen lastetaan 15 tuhanteen. Lähes 500 laulajaa ja 34 laulukuntaa oli täyfilukuisina saapunut ja 21 otti osaa kilpailuun. Ensi palkinnon sai Nöngun miesten ja Kolga-Jaannin sekafööri. Soittokuntia oli 7, joista Tarwastun ja Otepään Meerutin soittokunnat parhaat. Juhlapuheen piti Olewikun toimittaja Piirikivi, joka puhui kansallisesta perustuksesta ja sen tärkeydestä Wiron kansalle.

Kursit.

Suomen Pankki, 20 p. Syyskuuta.	
Myyjät. Ostajat.	
Pietari 224 — 220 — 100:lt	
Lutbolma 139 40 138 60 100:lt	

Kuulutuksia.

Quawantaina ensitulewan lokakuun 8 päivänä kello 12 päivällä myhdään julkisella huutokaupalla tämän kaupungin Maistraatissa Puuseppä Dawit Lindströmin konkurssipesään kuuluwa talo ja tontti n:o 1/29 korttelissa n:o 4. Hämeenlinnan Raastumassa 15 p. kesäkuuta 1887.

Maistraatin puolesta:
A. Selsingius.

Julistus.

Että kaupungin rakennusjärjestyksen 64 §:ssä määrätty syyri torista, kaduista ja yleisistä paikoista sekä ulkopuolellet niihin koskemista huoneista, lankuista ja porteista, pidetään tiistaina 27 p. tätä kuuta, ilmoitetaan täten asianomaisen tiedoksi. Hämeenlinnan raastihuoneessa, Syyskuun 17 p. 1887.

Maistrati.

(Amul. 1 k. 17 r.)

Maanantaina ensi lokakuun 10 p. k:lo 10 e. p. p. myhdään huutokaupalla Sääksmäen Suiittulassa Otilan niminen perintö-talo enimmäin tarjowalle. Talo on hywässä kunnossa, hiljan siirretty kylästä erilleen; wilyjellykset ovat laajat talon ympärillä, karjanlaidun, hewoshata sekä niityt aivan lähellä. Suurempi oja talon hinnasta saa kiinnikettä vastaan jääää maksamatta. Mutta jollei tule myhdyksi niin wuokrataan mainittu talo 8 wuodeksi samassa tilaisuudessa ja heti samana päivänä myhdään myös kaikki talon irtain omaisuus. Talon myynnissä pidätän itselleni 1:den tunnin miettimis-aikaa tarjomusten hywäksymiseen. Sääksmäellä Syysk. 20 p. 1887.
Eril Otila,
perillisten hoitaja.

Julkisella huutokaupalla, jonka Rangastus ja työmankilan Hämeenlinnassa johtokunta tuorstaina ensi lokakuun 27 päivänä kello 10 e. pp. toimittaa Ruununporin linnassa, tarjotaan wähhintä waataville sekä ensi wuonna mankilaan tarpeellisten rukiin ja ohrajuuhojen ynnä ohra-ryhynien jauhattaminen Hämeenlinnan kruunun-jhwästös-tä saatamista eloisista että seuraawain tawarain hankinta, nimittäin: herneitä,

Waalilista.

Kiekkemies-seura ehdottaa waltuusmiehiksi:

Kauppias G. A. Lindgren'ia
Tohtori Tarwastjernan sijaan;
Rakennusmestari A. Nylund'ia
Apothekari Merman'in sijaan;
Maisteri G. Sawén'ia
Tohtori Genek'in sijaan.

Allekirjoittanut on saapunut jälleen markkinapäiwiksi kaupunkiin hywin lajitetulla warastolla kauniita ja ajanmukaisia naisten sade- ja toffelipappoja. Käwely röijyjä. Mustia ja wärillisiä willakankaita.
J. J. Marscén.
Torin wieressä.

(Häm. 2 k. 11 kaksosr.)

Suosikaa kotimaisia

Maanwilyjelys kaluja

Fiskarin teräs Uuroja, Kojon Wiskukoneita, Mathildedalin Silppukoneita myhn niin kuin ennenkin ajan päälle maksettawaksi, jos niin halutaan.
C. S. Wallenius.

Rautajänkyjä

C. S. Walleniusella.

Björkbodan Meijeri kassustolehtaan palkittuja Meijeri astioita

niinkuin kuljetus astioita, Kerman nousemis saawia, Siivilöitä, Kermankuorimiskaupoja, Maitokiuluja, Maidon mittaus astioita y. m. Tehtaan halwimpiin hintoihin myh
C. S. Wallenius.

Suuri walikoima

monenlaisia kauniita Wahawaate mattoja (Warduksmatto) Suuri walikoima Wahawaate kangasta. Jaawa kanawaa 3 kynnärää lewettä ja kapeampaa huosteasta myh
C. S. Wallenius.

Suosikaa kotimaisia työtä

Skinnarwikin Laitehtaan Walloista Ikkuna Lasia Laatikottain ja yksin ruuduin huokeasta myh
C. S. Wallenius.

perunoita, silakoita, naudan ja siantihan, woita, suoloja, siirappia, petroleumia, nahtaa, luntia, wihtoja, olkia, hie-taa, kuusen hakoja, koiwusia ja mähnyfiä halkoja ynnä pellawia; kaikki ehdoilla, joista huutokaupassa eli sitä ennen wankilan konttorissa litempiä tietoja saadaan. Huutokaupassa on ominaiset ja 50 pennin karttamerkeillä warustetut takauskirjat urakkain täyttämifestä wähhintämättömästi johtokuntaan annettawat. Sekä tarjoukset että takauskirjat tutkii johtokunta, jolle ennen huutokauppa saa lähettää kirjallisia tarjouksia, seurattuina kartoitetuilta takauskirjoilta. Samassa tilaisuudessa myhdään enintä-maksawalle tulewan wuoden sonta wankilasta.

Hämeenlinna, 8 p. Syyskuuta 1887.
Johtokunnan puolesta:
P. A. Profeldt.

Hämeenlinnan säästöpankki ottaa panoffia neljän (4) prosenttin korkoa ja kolmen kuukauden wlyösanomis-aikaa vastaan rahamäärästä, jotka eiwät nouse päälle 3,000 markan, ja kuuden kuukauden wlyösanomis-aikaa vastaan suuremmista rahan-määrästä. Panffitunnit ovat: keskiwikkoihin 5—6 ja lauantaia; ja kassakreditiwäjä; myh pankkipostisiin kello 6—7 ehtoolta. Hämeenlinnasta 4 p. tammikuuta 1879.
Johtokunta.

Myytävänä.

Suomesa Patenteeratuita

ja todellisesti tarkeituksensa mukaisia

Rassia Torakan pyhdyksiä

saadaan allekirjoittaneelta; pyhdyksien hinta ynnä myhtäseuraawan Olyn kanssa, (joka ohy hywän hajunsa kautta houkuttelee huoneessa olemat torakat, etäämmältäkin pyhdykseen), tulee olemaan: luonani, kappalettain yksi (1) markka 50 penniä ja kaikille Suomesa olewille rautatie asemille lähetettyinä 2 markkaa. Wiidentymmenen (50) kappaleen ja siitä wlyöspäin tilaajolle, kaikilla asemilla yksi (1) markka 75 penniä ja 25% hinnan alennus; paitsi laatikon jossa pyhdykset lähetetään tulee ostajan maksaa eli takaisin lähettää Jittalan asemalle.

Hinta tulee tilauksen kanssa seurata. Hämeenlinnassa myhyi yllämainittuita pyhdyksiä isommisissa ja wähhemmisissä määrissä, ainoastaan hra Kauppias C. S. Lampén.
A. Erlund.

Osoite: Jittala & Kälwola.

Huom! Neuwo pyhdyksen käytämiseen, myhtä seuraa pyhdystä.

Huom! Häm. 2 k. r. ja s. 6 r.

Suurin warasto willalankoja eri wärissä ja lajissa
S. Tammelanderilla.

Kadonnut.

Kadonnut raha summa tukkaroineen Santafillan ja Turengin välille syyskuun 14 p. Joka kunniallinen ihmisen on tuon löytänyt ilmoittakoon Häusjärmellä Hyrtin kartanossa hywää palkintoa vastaan A. Helsten'ille.

Ilmoituksia.

Ruotsalaisen hengellisen esitelmän pitää tänä iltana Lastentarhan huoneuksessa kl. 6 saarnaaja J. A. Karlberg.

Huom! Häm. 1 k. 12 r.

Weistokoulu.

Allekirjoittaneen weistokoulu alkaa maanantaina 26 p. Syysk. kl. 4 j. p. p. S. Tammelander.

Oppilaita vastaan otetaan yhä vielä.

Kauppaopisto Helsingissä.

Lukukausi 1887—1888 Suomalaisella rinnakkais-osastolla on nyt alkanut Uusia oppilaita mies- ja naispuolisia vastaanotetaan vieläkin mitäenemmin sen parempi.

(U. S. 2 k. 12 r.)

Maittus-seuran kokous.

(Ei iltamaa)

Sunnuntaina Syysk. 25 p:nä kello 7 j. p. p. Yhsein rakennuksessa. Kaikkia jäseniä kehoitetaan saapumaan.

Unhotettu yksi ketunnahkanen kaula-huivi viime keskiwikkona 14:ta p. tätä kuuta kaupungin prywälle. Pyydetään palkintoa vastaan antamaan Urho-laiwaan.
C. E. Rosenbergs,
Tyrwännön Kulkari.

W. P. K:n

kirjasto on awoinna joka sunnuntai kello 2—6 j. pp.

Palo- ja Henkiwakuutus Osakeyhtiö

“SKÅNE”

Pääoma 12,000,000 kruunua antaa wakuutuksia helppoja maksuja vastaan Carl Lindwall'in kautta.

Muist! Yhtiö antautuu Suomen lain alle ja suomalaisia sekä ruotsalaisia poliiseja ulosannetaan.

Panoffia

Turun elinkorkolaitokseen vastaanottaa ja toimittaa

Wolter Bläfield.

Munto rakennusmestari Eklöf'in talossa.

Patilöin A. Collen tawataan talossa n:o 45 Rantakatu.

Hämeen Sanomain Osake-Yhtiön kirjapaino Hämeenlinnassa, 1887.